

Uitleg en verkondiging vanuit Ezechiël 33:7-11 en Matteüs 18:1-5, 10-17

(Maaltijd van de Heer; ds. Simon J. Dingemanse, 10 september 2023, Oude Jeroenskerk Noordwijk)

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,
Hebben u en jij dat ook wel eens gehad: dat je een boek of een artikel of iets dergelijks leest en dat dat je dan een *eye opener* bezorgt?...En dat zo'n *eye opener* je dan helpt om je leven wat bij te sturen, meer de goede kant op naar je idee...

Voor mij is het boek 'Eindelijk thuis' van Henri Nouwen van grote waarde geweest...dat boek gaat over de gelijkenis van de verloren zoon en dat verhaal heeft nauwe verwantschap met de gelijkenis van het verloren schaap dat we daarnet hoorden...in dat boek weet Henri Nouwen met behulp van die gelijkenis van de verloren zoon haarscherp naar zichzelf te kijken...en doordat ik dat las, werd mij als vanzelf een spiegel voorgehouden: ik moest ook naar mezelf kijken...

En ik weet niet hoe u en jij het ervaren, maar haarscherp naar jezelf kijken is niet zo gemakkelijk...en veel mensen doen dat ook liever niet...omdat je dan natuurlijk ook de minder goede kanten van jezelf ziet...Ezechiël moet zijn volk ook leren haarscherp naar zichzelf te kijken, opdat ze tot omkeer zullen komen, want dat is een belangrijke taak voor een ware profeet...maar dat lukt lang niet altijd, want het volk houdt zich regelmatig doof en een profeet is in zijn eigen vaderstad of vaderland vaak niet geëerd...

Maar ik kwam er door dat boek van Henri Nouwen niet onderuit om naar mezelf te kijken en een van de belangrijkste lessen was toen dat ik moest stoppen met vergelijken...en vergelijken is toch wel een diep menselijke neiging, vindt u ook niet?

Ik vergeleek mezelf bijvoorbeeld wel met andere dominees...en dan wilde ik proberen net zo goed te worden als zij...of het liefst nog beter...in pastoraat of in preken...en soms ging ik dan wijsneuzerige opmerkingen in de hoop dat ze daardoor zouden denken dat ik wel erg belezen was...

En ik betrap me soms nog steeds op de neiging dat ik me zelf groter wil maken dan ik ben...in de hoop zo een beetje indruk te maken...dat je stijgt in aanzien, weet je wel...misschien herkennen u en jij daar iets van, ook bij jezelf...maar ik heb van Henri Nouwen geleerd dat als je dat eerlijk bij jezelf onder ogen ziet, dat dat dan helpt om te stoppen met vergelijken...totdat je jezelf natuurlijk toch weer betrapt op die neiging wat groter te willen zijn dan je in werkelijkheid bent...want als je die neiging er door de voordeur uitschopt, sluipt ie via de achterdeur weer binnen...

Maar tóch...sinds die *eye opener* heb ik in toenemende mate een hekel gekregen aan vergelijken...ook aan het vergelijken van dominees met elkaar...daar hebben gemeenteleden soms een handje van...nee, u en jij niet natuurlijk, maar in ieder geval moet u daar bij mij niet meer mee aankomen, want dat heeft helemaal niets opbouwends...vergelijken werkt vaak funest...want je doet er mensen meestal onrecht mee...

'Wie is de grootste in het koninkrijk der hemelen?' vragen de leerlingen aan Jezus...alsof het in ons leven en in ons geloven om een wedstrijd gaat...'wie is de grootste?'...dat is de verkeerde vraag...en daarom zet Jezus een kind in het midden...en Hij zegt: 'als je je niet

omkeert en wordt als deze kinderen, dan zul je het koninkrijk der hemelen helemaal nooit binnenkomen.’...

Als je klein durft te zijn – zoals dat kind -, dán ben je de grootste...dus Jezus keert weer eens – zoals Hij vaak doet – alles om...in de hoop dat wij ons ook omkeren en stoppen met vergelijken...dat je stopt met al je pogingen om slimmer, beter, groter en sterker te zijn dan een ander...maar dat je juist minder, kleiner, zwakker durft te zijn...ja, misschien wel de minste durft te zijn...en dat heeft niets met kruiperigheid of slaafsheid te maken...Jezus was bepaald niet kruiperig of slaafs, maar Hij durfde wel de minste te worden...en als je dat snapt, ja, dan snap je iets van de weg van God...en dat het koninkrijk van God iets heeft van een omgekeerde wereld...

Maar ja, dat is toch een uitermate lastige boodschap in onze individualistische prestatie maatschappij, waarin je een *loser* bent als je zelf niet iets van je leven weet te maken...kinderen worden op onze scholen al doodgegooid met cijfers... en als je een laag cijfer hebt, ben je een slechte leerling... ach, ach, wat een armoe...alsof het je eigen verdienste is wanneer je een hoog i.q. hebt...onze samenleving is doordrenkt van termen als hoog opgeleid en laag opgeleid...hoezo hoog en laag?...

Ik ben toevallig theoloog en zogenaamd hoog opgeleid, maar als ik probeer iets met hout te doen en mezelf met een hamer op mijn duim sla, dan lacht de timmerman met zijn zogenaamd lagere opleiding mij vierkant uit...hij kan een kozijn maken, ik niet...hij is op zijn gebied veel beter opgeleid dan ik... nee, laten we stoppen met vergelijken...stoppen met denken in hoog en laag...

‘Denk erom dat je niet geringschattend doet over een van deze kleinen,’ zegt Jezus, als Hij een kind in het midden heeft gezet, ‘want Ik zeg jullie dat hun engelen in de hemelen altijd het aangezicht van (God), mijn Vader in de hemelen zien.’ En zover zijn jullie, die zo nodig de grootste willen zijn, nog lang niet, dus verbeeld je maar niets...

Of neem de diep menselijke neiging om jezelf in moreel opzicht beter te vinden dan een ander, terwijl je toch zelf ook wel eens de mist in gaat...als ik mezelf beter acht dan die ander die zich vergalopperd heeft, dan hoor ik in de gelijkenis van Jezus mooi bij die negenennegentig schapen die op het rechte pad blijven en ben ik niet dat ene schaap dat de weg kwijt is...

Nou, weet dan dat Jezus als herder die negenennegentig schapen in de steek laat om dat ene schaap te zoeken...ik weet het, het lijkt vreemd en dom om negenennegentig schapen achter te laten om één verloren schaap te gaan zoeken, want zo meteen ben je ze alle honderd kwijt, maar zo dwaas is nu eenmaal de liefde van God...want bij de God van Israël is één verloren, al verloren...

Want de Mensenzoon is gekomen om te redden wat verloren is en niet om die negenennegentig te verzorgen die het zo goed met zichzelf getroffen hebben... daarom begint gelovige levenskunst met haarscherp naar jezelf kijken...opdat je het verlorene in jezelf ontdekt...en weet dat je vaak dat verdwaalde schaap bent...

En als je dat weet – dat je nog wel eens de goede weg kwijt bent -, dan ga je ook anders om met iemand die de mist in is gegaan...dan ga je bijvoorbeeld niet óver hem of haar praten,

maar mét hem of haar...en dan niet vanuit de grondhouding van 'ik ben beter dan jij', maar vanuit de medemenselijkheid dat je zelf ook niet onfeilbaar bent...

Zo wijst Jezus de weg in je omgang met je naaste die een zonde begaat...en ook hoe je met hem – of met haar – om moet gaan als hij niet wil luisteren...want dat is ook weer zo'n diep menselijke neiging van ons, niet waar: dat je je doof houdt als je kritiek krijgt...opbouwende kritiek die je op het goede pad wil brengen...toen mijn kinderen klein waren en ik ze soms bestraffend toesprak, deden ze wel eens hun vingers in hun oren, want ze wilden het niet horen...

'Doe die vingers uit je oren!' riep ik dan...maar ja, dat hoorden ze niet, want ze hadden hun vingers in hun oren...veel volwassen mensen doen dat nog steeds... u, jij en ik ook wel, denk ik als we eerlijk in de spiegel kijken...dat je bijvoorbeeld meteen in de verdediging schiet zonder echt te luisteren...of je draait er omheen en vergoelijkt je houding, terwijl je dat bij een ander niet zou doen...het is aan de orde van de dag, ook in de politiek...

Als mensen écht en oprecht naar elkaar zouden luisteren, dan zou er ook veel minder ruzie en oorlog zijn...ja, er zit veel waars in wat ik ooit op een poster las: 'Als niemand luistert naar niemand, vallen er doden in plaats van woorden'...

En wordt er nog geluisterd naar de échte profeten van deze tijd?...Dat zou met het oog op de toekomst ook een hoop schelen...jawel, maar wíe is een echte profeet?...tja, dat was in de tijd van Ezechiël al de complicerende vraag...

Is die zwangere vrouw die gisteren op de A12 ging zitten om te protesteren tegen al die subsidies aan de fossiele industrie misschien een ware profeet?...

Zij roept tot omkeer met het oog op de toekomst van haar ongeboren kind... samen met veel anderen...er zat een hele volksvergadering op die weg... waaronder ook kerkleden...ja, zij zouden wel eens ware profeten kunnen zijn...maar worden zij in hun eigen vaderland geëerd?...

Dat is een gesprek waard waarin je echt en oprecht naar elkaar wilt luisteren... Jezus zegt dat als iemand zelfs weigert te luisteren naar de 'ekklesia'... en 'ekklesia' betekent zowel volksvergadering als kerkgemeenschap...dat je die dan maar moet behandelen als een heiden of een tollenaar, dus als iemand die buiten staat...want als je volhardt in je zonde, maak je de gemeenschap kapot...

Dus als iemand stevast de mist in gaat, dan kun je die maar het beste uit de groep gooien?...Bedoelt Jezus dat?...Maar wat Hem vaak verweten wordt door de godsdienstige leiders, is dat Hij zelf juist zo vaak omgaat met tollenaars en zondaars...en als Petrus Hem even later vraagt of misschien wel zevenmaal moet vergeven, dan zegt Hij dat je zeventig maal zevenmaal moet vergeven, dus oneindig vaak...

Dus blijkbaar kun je mensen die stevast de mist ingaan toch niet laten vallen... en zeker niet als je weet dat jezelf vroeg of laat ook wel weer een keer de mist in gaat en misschien vaker dan je lief is...nee, in de gemeente van Christus die ook avondmaalsgemeenschap is, blijf je steeds weer die ander opzoeken, ook al plaatst hij of zij zichzelf door zijn houding misschien buiten de gemeenschap...

Maar zoals ik aan het begin al vroeg: lezen u en jij wel eens een boek of artikel en dat dat je dan een *eye opener* bezorgt?...En dat die *eye opener* je dan helpt om je leven bij te sturen, meer de goede kant op naar je idee?...

Is het niet zo dat wij elke zondagmorgen met dat doel bij elkaar komen...omdat de bijbel en de woorden van Jezus ons telkens weer *eye openers* bezorgen en ons helpen haarscherp naar onszelf te kijken...ja, haarscherp naar jezelf kijken is lastig...maar het wordt gemakkelijker als je weet dat Hij je nooit laat vallen, maar steeds naar je op zoek blijft...Hij is immers gekomen om te redden wat verloren is...

En vergelijken is niet meer nodig...nee, als je weet dat je een kind van God bent en die ander ook en samen een avondmaalsgemeenschap vormt...dan is het niet moeilijk meer om daarmee te stoppen. Amen.